

Урок: КИБЕР-ТОРМОЗ – ДЕФИНИРАНЕ И ВИДОВЕ.

ОСНОВЕН ВЪПРОС: КАК МОЖЕМ ДА ДЕФИНИРАМЕ ПОНЯТИЕТО КИБЕРТОРМОЗ?

ОБЗОР НА УРОКА:

Учениците ще научат разликата между това да бъдеш пасивен наблюдател и човек , който се застъпва в ситуации на кибертормоз, какво означава да бъдеш смел и да се застъпваш за другите.

Учениците ще научат, че жестокото отношение може да ескалира твърде бързо онлайн, защото хората често са анонимни и постовете се разпространяват бързо.

Учениците дадат идеи как наблюдателите могат да станат застъпници. След това те ще предложат конкретни решения за справяне със ситуации на кибертормоз.

ЦЕЛИ НА УРОКА:

Учениците ще могат да

- Анализират какво означава да бъдеш смел и да се застъпваш за другите онлайн и офлайн;
- Обсъждат факторите, които усилват кибертормоза и жестокото отношение онлайн;
- Ще предлагат решения как да помагат на другите, когато тормозът е факт.

РЕЧНИК

Жертва на кибертормоз – човекът, който е обект на преднамерено действие

Упражняващ кибертормоз – този, който има лошо намерение, целящо да нарани или навреди на някого

Безучастен наблюдател – човекът, който не прави нищо, когато вижда нещо да се случва

Застъпник – този, който подкрепя мишената на кибертормоз в дадената ситуация

НАЧАЛО НА УРОКА – 10 МИНУТИ

Обясни на учениците , че кибертормоз е, когато някой използва дигиталните медии като Интернет и телефоните, за да разстройва, тормози и да дразни някого и често го прави многократно.

Попитай какво е да си смел?

Възможни отговори - да можеш да се противопоставиш, да имаш кураж, да се застъпваш за другите, да се изправяш срещу другите, когато смяташ, че си прав.

Как можеш да покажеш смелост , когато някой е подложен на кибер тормоз и ти си свидетел?

Определи какво означава – наблюдател, застъпник :

➤ Обсъди следните характеристики на застъпниците

- Не са свързани пряко с кибертормоза, но се намесват, за да помогнат
- Емпатизират с тормозените, дават им да разберат, че мислят за тях и ги слушат.
- Не разпространяват слухове или не са заедно с тормозещите, не се поддават на натиска на връстниците си и могат да се обърнат към тормозещия да спре.
- Поощряват тормозения да се обърне към възрастен, на когото има доверие, за решаване на ситуацията.

Създай карта на кибертормоза -15 минути

Раздай материала „Защо трябва да се интересувам?“ и нека учениците прочетат историята за Мария и Йордан

Нека учениците направят карта , на която да покажат всички участници в събитието - тормозещ, тормозен, наблюдаващи. Нека след това покажат картите си и да ги обсъдят.

Нека учениците попълнят материала „Защо трябва да се интересувам?“

Въпроси

Кой осъществява кибертормоз в тази история?

Нека учениците да отговорят самостоятелно и да се обосноват. Нека да помислят дали е само Йордан. Какво ще кажат за съучениците, които са му помогнали да качи видеото в мрежата? Какво ще кажат за учениците, които постват гадни коментари? Какво ще кажат за тези, които гледат видеото?

Кои са наблюдателите?

Учениците, които са свидетели на тормоза и тези онлайн, които гледат видеото.

Какво ще направиш , ако си наблюдател?

Насочи учениците да помислят дали да емпатизират на Мария, да кажат на другите момчета да свалят видеото, да напишат в нета коментар, че Мария не е искал видеото да бъде качено или да кажат на Мария да потърси подкрепата на възрастен , на когото има доверие.

Какво ли би казал на Йордан, ако искаш да спре с тормоза?

Ще му кажа, че е нечестно да пуска видео без позволение на Мария и че това е много болезнено за Кирчо. Това може да не даде резултат, но ще е опит да се спре тормозът.

Какво ще кажеш на Мария или ще направиш за него, за да изрази своята подкрепа?

Нека учениците помислят колко важно е да се изслуша Мария, да се изрази емпатия с нея и след това да се обсъди какво може да направи.

Какво ще кажеш на другите момчета в училище, които гледат видеото и постват гадни коментари?

Аз ще им кажа, че те са съучастници в тормоза и още ще кажа колко зле се чувства Мария.

Как би могъл да помогнеш възрастен, на когото имате доверие, да се включи?

Нека учениците помислят какви ще са последствията за Мария, ако се каже на възрастен. Другите може са му се подиграват, така че той може да се довери на някого, който е достоен за доверие и има уменията и властта да му помогне.

Отбележи, че тези, които постват гадни и зловни коментари, са също участници в тормоза, както и момчето качило видеото. Обсъди с учениците как доверен възрастен може да помогне, включително и идеята педагогическият съветник да говори с Мария, а учителят по информационни технологии да види дали не е възможно видеото да се свали от сайта и училищният директор да въведе правила срещу кибертормоза.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ДЕЙНОСТ

Може да използваш по-долните въпроси, за да оцениш дали са постигнати целите на урока.

Кое поведение онлайн може да бъде считано за кибертормоз?

Например да качиш видео на друг без позволение, или да постваш гадни, зловни, унижаващи коментари.

Какво означава да си наблюдаващ кибертормоз?

Наблюдаващият вижда кибертормоза, но не предприема нищо, за да помогне. Някои наблюдатели стават съучастници в тормоза и по този начин го разпространяват, като помагат да се включат още наблюдатели.

Кои са някои от нещата, които наблюдателят може да направи, за да стане застъпник?

Да покаже разбиране и да изрази подкрепа за тормозения, да не реагира на тормозещия, да каже на тормозещия да спре, или да се обърне към възрастен, на когото има доверие, за

помощ. Напомни на учениците че възрастен, който заслужава доверие е такъв , който притежава уменията, желанието и властта да помогне.

Кибертормоз

Прочети сценария за Мария и Йордан и отговори на въпросите по-долу

Мария изпраща на своя приятел Йордан кратко видео, което е направила у дома,, опитва да пресъздаде известна сцена от фентъзи филм. Йордан се присмива на видеото и специално на това как изглежда Мария и показва видеото на други момчета в училище. Те също се надсмиват и го пускат на сайт, където се споделят такива материали. Хиляди гледат видеото на Мария и много са унизителните коментари. Всеки ден Мария влиза в сайта само , за да види още и още коментари от рода „идиотка“ „дебел зубър“. Всеки ден в училище тя чува същите коментари от съучениците си.

Кои са наблюдателите?

Какво би направил, ако си наблюдател?

Какво ще кажеш на Йордан, ако искаш да престане?

Какво ще кажеш на Мария или ще направиш за нея, за да и покажеш , че я подкрепяш?

Какво ще кажеш на съучениците си, които гледат и коментират видеото?

Как би помогнал възрастен, заслужаващ доверие, да се включи ?

Недей да бъдеш наблюдател

В тази история много хора допринасят за кибертормоза. Но има също така много повече млади хора, които виждат ситуацията, но решават да не се включат. Тези, които не участват в тормоза, но го наблюдават, слушат или знаят за него, се наричат наблюдатели. В тази ситуация, учениците, които са свидетели на злоупотребата и тези, които гледат видеото, са наблюдатели.

Стани застъпник!

Стани застъпник. Ако си свидетел на кибернасилие, можеш да помогнеш като подкрепяш тормозения и да дадеш на тормозещите да разберат, че тяхното поведение не е приемливо.

Ето някои неща, които може да направиш:

Намеси се в ситуацията, за да могат тормозените да знаят, че ти си зад тях.

Слушай и емпатизирай с тормозения.

Не разпространявай слухове вместо това кажи на тормозещия да спре.

Кажи за това, което се случва, на възрастен, заслужаващ доверие, или на администратора на сайта или окуражи тормозения да се обърне към възрастен.

Възрастен, заслужаващ доверие, е този, който знаеш, че ще слуша и има уменията, желанието и властта да ти помогне.